

Б. С. Шулюк,
к. е. н., доцент, докторант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8692-1983>
В. М. Булавинець,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8169-7331>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.21.59

ПРАКТИКА ТА ПРОБЛЕМАТИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ І ВАЖЕЛІВ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

B. Shuliuk,
PhD in Economics, Associate Professor, Doctoral candidate of the Department
of Finance named after S.I. Yuriy, West Ukrainian National University
V. Bulavynets,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance named after S.I. Yuriy, West Ukrainian National University

PRACTICE AND PROBLEMS OF EVALUATING THE PERFORMANCE OF FINANCIAL INSTRUMENTS AND LEVERS IN THE PROCESS OF IMPLEMENTATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROJECTS

У статті розкрито особливості здійснення оцінки результативності фінансових інструментів і важелів впродовж усього життєвого циклу проєкту державно-приватного партнерства. Обґрунтовано, що на початковій стадії, яка передбачає конкурсний відбір проєктів та визначення оптимального співвідношення коштів учасників партнерства для досягнення намічених цілей, доцільно оцінювати прогностичну бюджетну, екологічну та соціально-економічну результативність, фінансові вигоди для приватного партнера. Встановлено, що здійснення оцінки соціально-економічної результативності властива не тільки етапу підготовки проєкту, а й є необхідною на етапі його реалізації. На цій стадії аналізуються отримані суспільно важливі результати та прогнозуються подальші зміни соціально-економічного середовища. На завершальному етапі здійснюється комплексна оцінка результативності для всіх учасників партнерства. Акцентовано увагу на основних недоліках здійснення оцінки результативності, усунення яких дасть змогу обрати найкращу форму реалізації проєкту, визначити результативність взаємодії для кожної із зацікавлених сторін.

The article reveals the peculiarities of evaluating the effectiveness of financial instruments and levers throughout the life cycle of a public-private partnership project. It is substantiated that at the initial stage, which involves the competitive selection of projects and the determination of the optimal

ratio of funds of the partnership participants to achieve the intended goals, it is advisable to evaluate the forecasted budgetary, ecological and socio-economic performance, financial benefits for the private partner. It has been established that the evaluation of socio-economic performance is characteristic not only of the project preparation stage, but also necessary at the stage of its implementation. At this stage, socially important results are analyzed and further changes in the socio-economic environment are predicted. At the final stage, a comprehensive assessment of performance is carried out for all participants of the partnership. Attention is focused on the main shortcomings of performance evaluation, among which are identified: 1) the lack of development of alternative project options that would contribute to justifying the expediency of choosing certain financial instruments and levers, 2) the orientation of performance evaluation mostly to the interests of the state partner, 3) the lack of quantitative measurement of qualitative criteria for determining the social significance of the project, 4) imperfection in assessing the benefits of project implementation for the population, which consists in determining the synergistic effect, rather than taking into account the individual needs and capabilities of members of society, 5) not taking into account the impact of macroeconomic factors and risks on the effectiveness of the project, 6) failure to assess the mutual impact of performance indicators, which does not allow establishing the consequences of changes for partnership participants. It is argued that the elimination of these gaps will make it possible to choose the best form of project implementation, to determine the effectiveness of interaction for each of the interested parties.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, проекти, оцінка результативності, фінансові інструменти, фінансові важелі.

Key words: public-private partnership, projects, performance evaluation, financial instruments, financial levers.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Важливе значення в процесі реалізації партнерських проєктів держави і суб'єктів підприємницької діяльності займає оцінка результативності застосованих фінансових інструментів і важелів. У вітчизняній практиці ця оцінка здійснюється здебільшого на етапі розроблення проєкту, що зумовлює неврахування різних видів ризиків, а також економічних і фінансових факторів (посилення інфляції, зміни облікової ставки, наявності бюджетних обмежень споживачів тощо) на всіх етапах реалізації проєкту. Адже їх поява суттєво впливає на кінцеву вартість товарів чи послуг, які генеруються проєктом. Зважаючи на це, актуальним питанням є здійснення оцінки результативності фінансових інструментів та важелів державно-приватного партнерства на етапах підготовки та реалізації проєкту ДПП, а після завершення доцільно проаналізувати рівень досягнення поставлених цілей учасниками партнерства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питаннями оцінки ефективності та результативності реалізації проєктів ДПП займалися зарубіжні й вітчизняні вчені, зокрема А. Акінтої, М. Бек [1], Д. Грімсі, М. Льюїс [2], І. Брайлівський [3], Л. Горошкова, В. Волков, Г. Коваленко [4], О. Москаленко [5], С. Науменкова, Я. Овсянникова [6]. У своїх працях науковці значну увагу приділяють методиці здійснення оцінки реалізації

партнерських проєктів держави і бізнесу. Однак сьогодні відсутні комплексні дослідження практики та проблематики здійснення оцінки результативності використання фінансових інструментів і важелів в процесі реалізації проєктів ДПП, яка дала б змогу запобігти виникненню негативних фінансових наслідків для учасників державно-приватного партнерства.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є висвітлення діючої практики оцінювання результативності фінансових інструментів і важелів в процесі розроблення та реалізації проєктів державно-приватного партнерства, виявлення основних проблем, що виникають в процесі його здійснення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Оцінку результативності фінансових інструментів та важелів державно-приватного партнерства необхідно здійснювати впродовж всього життєвого циклу проєкту державно-приватного партнерства (далі — ДПП) (рис. 1).

На початковій стадії державно-приватного партнерства, що передбачає конкурсний відбір проєктів та визначення оптимального співвідношення коштів учасників партнерства для досягнення намічених цілей, оцінюються прогнозована бюджетна, екологічна та соціально-економічна результативність, фінансові вигоди для приватного партнера, а також ймовірність невиконання ос-

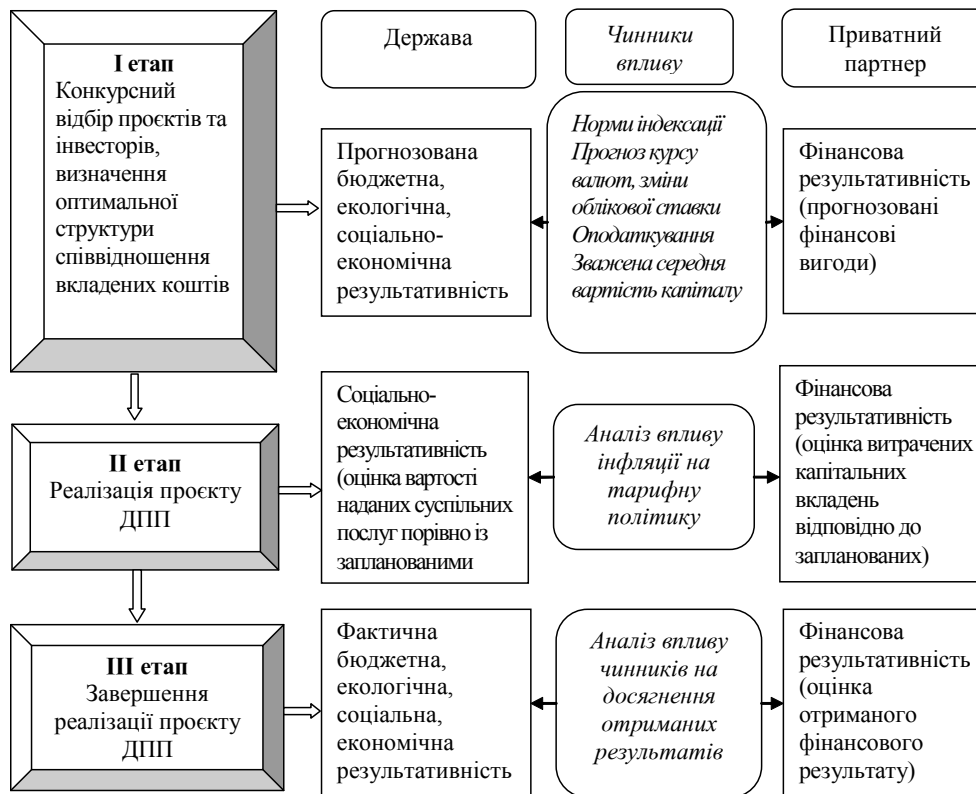

Рис. 1. Алгоритм оцінювання результативності фінансових інструментів і важелів фінансового механізму державно-приватного партнерства

Джерело: складено авторами.

танням взятих на себе зобов'язань, зокрема, внаслідок можливого банкрутства, і пов'язані з цим можливі витрати на зміну приватного партнера.

Зацікавленість держави у реалізації спільних проєктів з бізнесом визначається шляхом обчислення бюджетної результативності проєкту. Позитивне її значення свідчить про зростання бюджетних доходів та економію видатків бюджету відповідного рівня в залежності від форми реалізації проєкту. Оскільки, основним джерелом доходів бюджету є прямі й непрямі податки, то бюджетна результативність для держави відповідає відношенню дисконтованих потоків податкових надходжень в бюджеті різних рівнів до дисконтованих потоків бюджетних асигнувань. Також коефіцієнт участі держави може бути визначений як відношення дисконтованої величини фінансових ресурсів бюджету, що передаються в процесі реалізації проєкту ДПП за досліджуваній період, до дисконтованої суми всіх витрат з різних джерел фінансування за цей же термін. Очевидно, що держава прагне максимізувати показники бюджетної результативності за рахунок надходжень до бюджетів чи економного використання коштів.

Висновки за результатами аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства окремих проєктів, розміщені на офіційному сайті Міністерства економіки України, свідчать про незначну кількість розроблених проєктів ДПП, які до того ж мають свої особливості стосовно ініціації та розрахунку оцінки результативності для прийняття рішення про їх реалізацію. Ініціаторами проєктів розраховано основні результати від його реалізації, зокрема прогнозовано очікувану бюджетну результативність (табл. 1). Наведені дані

свідчать про те, що при розробленні проєктів прогнозується обсяг бюджетних надходжень за весь період їх реалізації, однак тільки в окремих з них деталізуються джерела поступлень. Недоліком є й те, що для деяких проєктів оцінка бюджетної результативності проєкту розроблена для єдиного сценарію його реалізації. Однак в чотирьох із семи досліджуваних проєктів бюджетні надходження прогножуються за песимістичним і оптимістичним сценаріями можливого формату їх впровадження, що дає змогу передбачити, зокрема, обсяг поступлень до бюджету внаслідок зміни розміру сплати концесійних платежів. Разом з тим прогнозна оцінка не враховує вплив інших факторів та ризиків на бюджетну результативність проєкту.

До негативних фінансових наслідків може призвести ризик переходу до третіх осіб права власності на об'єкти, що знаходяться в державному підпорядкуванні. Адже у випадку залучення кредитних ресурсів комерційних банків новостворені об'єкти інфраструктури є заставною гарантією їх повернення. При цьому існує ймовірність втрати державним і приватним партнерами заставного майна чи його частини. Однак майно, яке перебуває у державному підпорядкуванні, не можна відчужувати, а необхідно повернути приватним партнером після закінчення дії договору ДПП.

Погіршення фінансових показників проєкту може бути зумовлене неякісним дослідженням ринку реалізації подібних інвестиційних проєктів. Зокрема, порівняння загального обсягу інвестиційних вкладень та фінансових результатів відповідних державних підприємств здійснюється впродовж 1—3 років, відтак не враховується весь інвестиційний період. Крім того,

Таблиця 1. Очікувана бюджетна результативність окремих проєктів державно-приватного партнерства

	Назва проєкту ДПП	Очікувана бюджетна результативність	
		Обсяг бюджетних надходжень за весь період реалізації проєкту	Деталізація джерел надходжень
1.	«Енергетичний міст «Україна – Європейський Союз»	2907,7 млн євро	дивіденди – 2240,9 млн євро, податок на прибуток – 655,9 млн євро, єдиний соціальний внесок – 10,9 млн євро
2.	«Модернізація портової інфраструктури Херсонського та Скадовського морських портів та підвищення ефективності їх використання»	від 2105 до 2709 млн грн залежно від величини змінного концесійного платежу	податок на додану вартість – від 780 до 1100 млн грн, податки на заробітну плату – близько 330 млн грн, концесійні платежі – 402 млн грн, податок на прибуток – від 324 до 535 млн грн, дивіденди – від 185 до 258 млн грн, плата за землю – 84 млн грн
3.	Проект концесії у морському порту Херсон	від 1461,0 до 1767,7 млн грн залежно від величини змінного концесійного платежу	не конкретизовано
4.	Проект концесії в Спеціалізованому морському порту Ольвія	від 4586,3 до 5928,1 млн грн залежно від величини змінного концесійного платежу	не конкретизовано
5.	«Реконструкція існуючого та створення нового вантажного терміналу в аеропорту «Бориспіль»	1925,0 млн грн	не конкретизовано
6.	«Паливно-заправний комплекс в Міжнародному аеропорту «Бориспіль»	650,2 млн грн	податок на прибуток – 184,4 млн грн, податок з доходів фізичних осіб – 81,7 млн грн, військовий збір – 6,8 млн грн додаткові щорічні бюджетні надходження – 377,3 млн грн
7.	Проект з розвитку центральної заправної станції паливно-заправного комплексу ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль»	від 227,0 до 310,0 млн грн залежно від величини змінного концесійного платежу	не конкретизовано

Джерело: складено авторами на основі джерела [7].

не проаналізовано альтернативні проєкти ДПП у певній галузі, що унеможлиблює вибір оптимального варіанту.

Фінансовий інтерес приватного партнера має зворотний ефект до величини платежів, які сплачуються ним до бюджетів. При цьому важливо збалансувати інтереси учасників партнерства, зокрема стосовно концесійних платежів. Відповідно до вітчизняної методики [8] розрахунок концесійних платежів здійснюється залежно від виду концесійного договору. Так, угода про будівництво нових інфраструктурних об'єктів передбачає сплату концесійних платежів залежно від величини чистого доходу, а угода на експлуатацію чи модернізацію існуючих об'єктів визначає три способи їх розрахунку: залежно від вартості об'єкта, який надано в концесію, отриманого чистого доходу чи у вигляді комбінованого платежу, що включає вартість об'єкта та отриманий дохід.

Задля збалансування фінансових вигод учасників ДПП О. Григорська пропонує визначати "точку фінансової рівноваги". Цей підхід базується на необхідності встановлення такого обсягу концесійних платежів, за якого чиста приведена вартість реалізації проєкту ДПП, розрахована для концедента, дорівнює чистій приведеній вартості здійснення проєкту ДПП, розрахованій для концесіонера [9, с. 121]. За-

пропонований підхід до розрахунку концесійних платежів наведено на рис. 2.

Поряд з оцінюванням бюджетної результативності проєкту ДПП вагоме значення займає прогнозування соціально-економічних вигод. Вони спрямовані на задоволення потреб населення в публічних послугах, відповідність їх якості запитам громадськості. Для визначення цієї результативності використовують методи прямого розрахунку із використанням статистичних даних, математичних розрахунків, виражених у грошовій вартості, а також соціологічні дослідження думок населення стосовно доцільності реалізації певного проєкту. Ефективним способом визначення пріоритетних проєктів для громадськості є публічні слухання. Цей

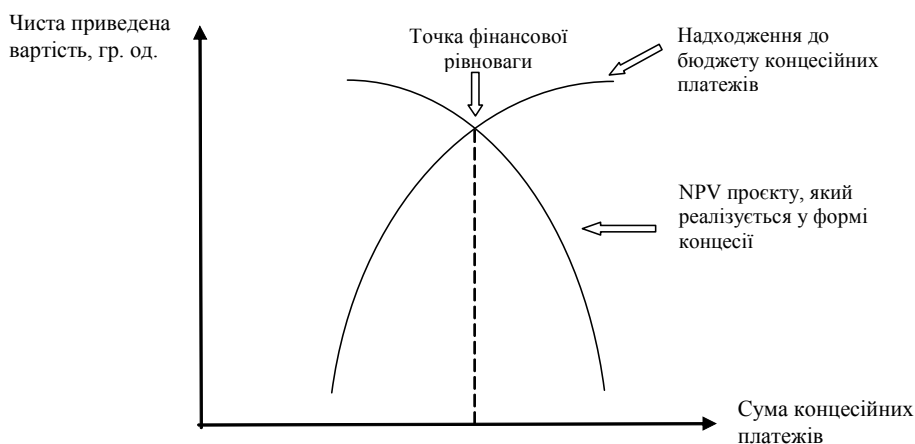

Рис. 2. Збалансування інтересів учасників партнерства в процесі сплати концесійних платежів

Джерело: [9, с. 121].

підхід дає змогу встановити зв'язок між органами державної влади і представниками громади, що сприятиме задоволенню інтересів стейкхолдерів з мінімальними витратами.

В умовах дефіциту бюджетного фінансування залучення приватного капіталу та досвіду дає змогу максимально ефективно та з найменшими витратами задовольнити попит населення в якісних публічних послугах, забезпечити соціальний захист населення. Проте заплановані соціально-економічні результати в проєктах ДПП, здебільшого, не виконуються в повній мірі на практиці та містять певні недоліки. Зокрема, очікувані результати не вимірюються кількісними показниками, що не дає змоги простежити за точністю виконання запланованих завдань. Практично кожним проєктом передбачається збереження та збільшення зайнятості населення. Проте не уточнено кількість працівників, які потребуватимуть перекваліфікації, вартість цих заходів, умови переведення на інші види робіт тощо. Крім того, окремі проєкти не визначають збереження соціальних гарантій працівників, які встановлені Колективними договорами та Галузевими угодами. Згідно них вагому частку заробітних плат працівників займають премії, доплати, надбавки — близько 30—50%. У випадку їх скасування заробітна плата зменшиться щонайменше на 30%.

Залежно від сфери діяльності та спеціалізації суб'єкти господарської діяльності в процесі реалізації проєктів ДПП можуть здійснювати значний вплив на навколишнє середовище. Виникнення непрогнозованих і некерованих екологічних проблем може спричинити неуспішну реалізацію проєкту, призвести до його краху. Адже нейтралізація екологічних ризиків є недешевим процесом, що зумовлює зниження його фінансової результативності. Тому екологічна оцінка є важливою саме на початковому етапі його реалізації. Вона здійснюється для того, щоб з'ясувати наскільки позитивно чи негативно вплине реалізація проєкту на екологічну ситуацію в певному регіоні. Крім того, варто зважити на можливість виникнення розбіжностей між національними та міжнародними екологічними стандартами. Адже при їх невідповідності учасники партнерства, звертаючись за позицією до міжнародних фінансових інституцій чи урядів інших країн, можуть отримати відмову. Тому основним завданням партнерів є врахування всіх екологічних аспектів, які можуть вплинути на його подальшу реалізацію та результативне завершення.

Пріоритетною оцінкою для приватного партнера є фінансова результативність проєкту ДПП. Вона свідчить про рівень зацікавленості бізнесу в реалізації проєкту ДПП. Враховуючи те, що суб'єкт господарської діяльності переслідує комерційні цілі, для її визначення використовують такі показники як чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма дохідності (IRR), індекс прибутковості, термін окупності вкладень тощо. Варто зазначити, що приватний партнер буде співпрацювати з державою навіть у випадку отримання нульового прибутку, отриманого як за результатами реалізації проєкту ДПП, так і завдяки компенсаційним виплатам держави, що сприяють досягненню беззбитковості фінансово-господарської діяльності, оскільки додатковою перевагою цієї участі є отримання рекламних вигод.

Здійснюючи оцінку результативності фінансових інструментів і важелів фінансового механізму ДПП, варто звернути увагу на те, що кожен проєкт є особливим, тому потребує деталізації розрахунків основних показників (доходів від реалізації товарів чи надання послуг; операційних, капітальних чи інших витрат, пов'язаних з реалізацією проєкту; обсягу фінансування з урахуванням умов отримання, обслуговування та погашення кредиту), власних припущень стосовно доцільності реалізації проєкту, часу на його підготовку залежно від специфіки виконуваних завдань та мети співпраці партнерів. При цьому важливим аспектом є врахування факторів, що впливають на результативність проєкту. Наприклад, прогнозування норм індексації, зокрема індексу споживчих цін та індексу цін виробника, на основі офіційних даних Державної служби статистики України, прогнозних даних міжнародних фінансових інституцій; курсу валют у випадку імпорту чи експорту продукції; впливу змін у податковій сфері; середньозваженої вартості капіталу, що базується на вартості залученого і власного капіталу.

Висновки за результатами аналізу ефективності проєктів ДПП, відображені на сайті Міністерства економіки України, свідчать про приділення значної уваги оцінці фінансової результативності. Вона демонструє прибутковість проєктів, що зумовлює їхню привабливість для приватних партнерів. Разом з тим оцінка свідчить про недоліки, що впливають на реалізацію проєкту та отримання фінансових результатів, зокрема це:

1) великий інвестиційний період, який коливається від 6 до 13 років. У міжнародній практиці його тривалість становить 1-3 роки, що збільшує термін експлуатації об'єкту інфраструктури приватним партнером та приплив обсягу чистих дисконтованих грошових потоків (NPV);

2) використання ставки дисконтування у розмірі 12%, яка є рекомендованою Міністерством економіки України для інвестиційних проєктів, що передбачають залучення бюджетних коштів. В той час поширеною практикою у світі є обчислення середньозваженої вартості капіталу (WACC), що застосовується для проєктів, які фінансуються за рахунок коштів суб'єктів господарської діяльності. На думку експертів Міністерства інфраструктури України ставка дисконтування, що використовується у вітчизняній практиці, є заниженою, адже не враховує премії за ризикову діяльність [7];

3) не врахування впливу макроекономічних факторів. Так, розрахунок показників здійснюються за цінами поточного року, що не відображає вплив інфляції на розмір майбутніх доходів і витрат. Крім того, учасниками партнерства не враховано наслідки впливу зміни курсу національної грошової одиниці у випадку надходження доходів у вільноконвертованій валюті (чи прив'язане до неї) при здійсненні витрат у національній;

4) відсутність ґрунтовних досліджень фінансового ринку стосовно рівня процентних ставок, які використовуються для кредитування схожих інвестиційних проєктів, що посилює ймовірність виникнення додаткових витрат;

5) не уточнення учасниками партнерства наслідків проєкту для населення у випадку недосагнення запланованих фінансових результатів.

Оцінка фінансової результативності розробляється в оптимістичному і песимістичному сценаріях. Як правило, передбачається зниження рівня доходу, зростання операційних видатків, вартості капіталовкладень. Здебільшого саме песимістичний сценарій стає реальністю під час впровадження проєкту, оскільки на нього впливають поточні та приховані ризики. В результаті змінюються пріоритети стейкхолдерів: приватний партнер задля зниження операційних ризиків за рахунок бюджетної підтримки погоджується на зменшення рівня прибутковості, а держава має змогу втілювати проєкти, які потребували спеціалістів для їх впровадження, особливо на перших етапах під час здійснення розрахунків.

Узагальнюючи особливості здійснення оцінки результативності фінансових інструментів і важелів фінансового механізму ДПП на першому етапі реалізації проєкту, варто констатувати, що цілі учасників державно-приватного партнерства є суперечливими. Так, зменшення витрат для приватного партнера може спричинити зниження якості надання публічних послуг. Тому держава повинна виступати гарантом забезпечення інтересів населення. Прийняття рішення державним партнером про доцільність реалізації проєкту буде залежати від позитивних соціально-економічних результатів, незважаючи на прогнозовані значення фінансових показників, відтак фінансовий результат (показники NPV, IRR) є домінантним для приватного партнера.

Здійснення оцінки соціально-економічної результативності властива не тільки етапу підготовки проєкту, а й є необхідною на етапі його реалізації. На цій стадії порівнюються фактичні показники із запланованими, встановлюються відхилення та з'ясовуються їх причини; аналізуються отримані суспільно важливі результати; прогнозуються подальші зміни соціально-економічного середовища. Важливим є забезпечення зворотного зв'язку між учасниками партнерства і суспільством стосовно рівня задоволення результатами проєкту, відповідності його потребам, цілям та цінностям. Це дасть змогу коригувати управлінські рішення, зокрема в сфері цінової та тарифної політики, з метою гарантування якості та доступності публічних послуг для кінцевих споживачів. При цьому інвесторів цікавить фінансовий аспект здійсненої діяльності (відповідність величини витрачених інвестиційних вкладень відносно прогнозованих), на який впливають різні види ризиків. Враховуючи те, що їх більшість припадає саме на приватного партнера, необхідною є державна підтримка проєкту, що сприятиме успішній реалізації проєкту за критерієм "ціна-якість". Зокрема, при непередбаченому збільшенні витрат держава повинна забезпечити їх покриття задля забезпечення подальшої життєздатності проєкту державно-приватного партнерства.

На завершальному етапі здійснюється комплексна оцінка результативності для всіх учасників партнерства: держави (показниками можуть бути зростання зайнятості населення, заробітної плати, рівня забезпеченості житлом, збільшення дохідної частини бюджету за рахунок податкових та концесійних надходжень, позитивний вплив на навколишнє середовище), приватного партнера (повернення обсягу вкладених інвестицій і отримання прибутку від здійсненої діяльності).

ВИСНОВКИ

Таким чином, оцінку результативності використання фінансових інструментів і важелів доцільно здійснювати впродовж всього періоду впровадження проєкту, при цьому застосовуючи традиційні методи аналізу, соціологічні дослідження, думки експертів. Це дасть змогу з'ясувати його обґрунтованість та доцільність, обрати найкращу форму реалізації проєкту, визначити результативність взаємодії для кожної із зацікавлених сторін. Проте проведені дослідження свідчать про необхідність її удосконалення, що зумовлено наступними недоліками:

1) відсутність розроблення альтернативних варіантів проєкту, які сприяли б обґрунтуванню доцільності вибору тих чи інших фінансових інструментів і важелів. Адже оцінка результативності здійснюється для проєктів, по яких прийнято рішення стосовно форм і джерел фінансування;

2) орієнтування оцінки результативності здебільшого на інтереси державного партнера, а не приватного, оскільки залучення інвестицій здійснюється переважно у сфері, які не є привабливими для суб'єктів підприємницької діяльності внаслідок їх некомерційної спрямованості, низької рентабельності та довгого періоду окупності;

3) відсутність кількісного виміру якісних критеріїв для визначення суспільної значущості проєкту, що призводить до суб'єктивного оцінювання та зумовлює недостовірність оцінки соціальної результативності;

4) недосконалість оцінювання вигод реалізації проєкту для населення (доступні ціни на товари чи послуги, прийнятні тарифи на комунальні послуги, зручність і прозорість розрахунків, рівень комфортності, безпеки та якості), яке полягає у визначенні синергетичного ефекту, а не врахуванні індивідуальних потреб та можливостей членів суспільства. Крім того, фінансові та економічні показники лише опосередковано відображають позитивні соціальні ефекти від реалізації проєкту. Водночас ця оцінка є другорядною відносно фінансової та бюджетної результативності, адже ігнорується у випадку отримання високих значень фінансово-економічної оцінки;

5) неврахування впливу макроекономічних факторів та ризиків на результативність проєкту, враховуючи довгостроковий період його реалізації. Відсутність різних сценаріїв його впровадження з оцінюванням впливу згаданих чинників може зумовити негативні наслідки не тільки для учасників партнерства, а й для економіки регіону загалом;

6) нездійснення оцінки взаємного впливу показників результативності, що не дає змоги встановити наслідки змін для учасників партнерства.

Подальше вдосконалення оцінки результативності використання фінансових інструментів і важелів фінансового механізму державно-приватного партнерства повинно базуватися на єдиному методологічному підході, який враховував би нагромаджений світовий досвід та відповідав вітчизняним реаліям соціально-економічної політики, а також передбачав державне стимулювання участі суб'єктів підприємницької діяльності у партнерських проєктах держави і бізнесу.

Література:

1. Akintoye A., Beck M. Policy, finance & management for public-private partnerships. Published by Blackwell Publishing Ltd, London, U. K., 2009. 275 p.
2. Grimsey D., Lewis M. Public Private Partnerships: The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance. Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham, U.K, 2007. 267 p.
3. Брайлівський І. А. Інтереси і вигоди приватного сектора в державно-приватному партнерстві. Бізнес Інформ. 2013. № 8. С. 232—236.
4. Горошкова Л. А., Волков В. П., Коваленко Г. В. Оцінка ефективності проектів державно-приватного партнерства у ЖКГ. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2015. № 12. Том 1. С. 105—111.
5. Москаленко О. М. Соціально-економічні результати технологічного державно-приватного партнерства у світі та проблеми його використання в Україні. Економічна теорія. 2011. № 4. С. 15—25.
6. Науменкова С., Овсянникова Я. Особливості оцінювання ефективності проектів публічно-приватного партнерства: зарубіжний досвід та українська практика. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2013. № 134. С. 47—51.
7. Висновки за результатами аналізу ефективності здійснення ДПП / Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9a47d67e-6546-4caa-9ab0-dce86654169e&title=SistemaZboruTaUtilizatsiiBiogazuNaPoligoniTverdikhPobutovikhVidkhodivVM-Kremenchuk>
8. Про затвердження Методики розрахунку концесійних платежів: Постанова КМУ від 12 серпня 2020 р. № 706. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-2020-%D0%BF#Text>
9. Григорська О. С. Методичні підходи до оцінки фінансової ефективності державно-приватного партнерства. Вісник Університету банківської справи. 2017. № 3 (30). С. 118—124.

References:

1. Akintoye, A. and Beck, M. (2009), Policy, Finance & Management for Public-Private Partnerships, Published by Blackwell Publishing Ltd, London, U. K., 275 p.
2. Grimsey, D. and Lewis, M. (2007), Public Private Partnerships: The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham, U.K, 267 p.
3. Brailivskyi, I. A. (2013), "Interests and benefits of the private sector in public-private partnership", Biznes Inform, vol. 8, pp. 232—236.
4. Horoshkova, L. A., Volkov, V. P. and Kovalenko, H. V. (2015), "Evaluation of the effectiveness of public-private partnership projects in housing and communal services", Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti, vol. 12 (1), pp. 105—111.
5. Moskalenko, O. M. (2011), "Socio-economic results of technological public-private partnership in the world and problems of its use in Ukraine", Ekonomichna teoriia, vol. 4, pp. 15—25.
6. Naumenkova, S. and Ovsiannikova, Ya. (2013), "Peculiarities of evaluating the effectiveness of public-

private partnership projects: foreign experience and Ukrainian practice", Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika, vol. 134, pp. 47—51.

7. Ministry of Economy of Ukraine (2022), "Conclusions based on the results of the analysis of the effectiveness of PPP implementation", available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9a47d67e-6546-4caa-9ab0-dce86654169e&title=SistemaZboruTaUtilizatsiiBiogazuNaPoligoniTverdikhPobutovikhVidkhodivVM-Kremenchuk> (Accessed 12 August 2022).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution "On the approval of the Methodology for calculating concession payments", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 12 August 2022).

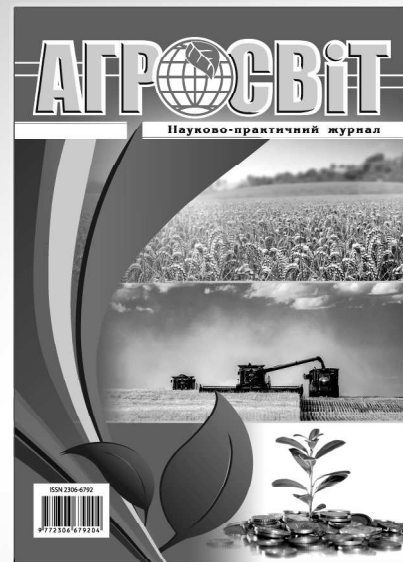
9. Hryhorska, O. S. (2017), "Methodical approaches to the assessment of financial efficiency of public-private partnership", Visnyk Universytetu bankivskoi spravy, vol. 3 (30), pp. 118—124.

Стаття надійшла до редакції 14.10.2022 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292